

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno a příjmení studenta/studentky: Bc. Patrik Vlasák

Název práce: Postoj Velké Británie k polskému lednovému povstání (1863–1864)

Jméno oponenta práce: Dr. phil. Tomáš Pavlíček, Ph.D.

1. Heuristika (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

1.1 Hodnocení použité literatury a pramenů	1
1.2 Úplnost použitých zdrojů z hlediska současného stavu bádání	1

Stručné hodnocení:

2. Řešení problému (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

2.1 Volba cíle práce odpovídá zadání	1
2.2 Cíl z hlediska metodologie oboru je zvolen relevantně	3

Stručné hodnocení: Je-li předmětem bádání „zkoumání dopadů polských událostí na britskou společnost“ a její vztah k polskému národu, měla by být nastíněna struktura společnosti viktoriánské éry, jejíž dynamika umožnila, aby tradiční elity závislé na původu a majetku byly střídány novými elitami, které svou šanci získaly prostřednictvím vzdělání na public schools a Oxbridge, příp. sňatky a podnikáním. Mobilita a fenomén vzdělání byly totiž podobně určujícími prvky v přerodu polských elit 19. století.

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

3. Hodnocení struktury práce (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

3.1 Je struktura práce logická	1
3.2 Odpovídá struktura práce metodologii a metodám deklarovaným v úvodu práce	1

Stručné hodnocení:

4. Hodnocení kvality textu práce (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

4.1 Analýza pramenů a literatury	3
4.2 Interpretace pramenů a literatury v jejich vzájemných souvislostech	3

Stručné hodnocení: Ze starší literatury jsou dílčí, známé pasáže spíše převzaty (většinou i kvalitně přeložené z polštiny i angličtiny), nicméně autor nijak nerozlišuje zaměření prací jednotlivých autorů (Klaczko je dobový účastník, přesunut z literatury do pramenů), kontext jejich díla (zprvu slibná vědecká kariéra toruňského S. Kalembki, zmražená během stanného práva v 80. letech) a doby, které byli autoři i výklad poplatní (např. historik diplomacie Feldman, žák Konopczyńského, je zejména kritikem Bismarcka; anebo Wereszycki uplatňující marxistickou metodologii a přitom následně šikanovaný a zakazovaný v PRL).

5. Kvalita zpracování (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

5.1 Stylistika a pravopis	1
5.2 Použitá terminologie	2

Stručné hodnocení: Práci by prospělo více promyslet a vymezit pojmy elity, vlastnické třídy, celá společnost, britská veřejnost, zvláště když „odpor ze strany veřejnosti“ (např. s. 29) způsobuje zásadní změny v politické moci.

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

6. Celkové hodnocení v rozsahu nejméně 500 znaků:

Téma práce je dobře odůvodněné (mj. přimknutí Velké emigrace vedle Francie také k Velké Británii). Některým částem britské společnosti (včetně elitních skupin) mohly být polské záležitosti blízké, navíc propojené s britskými obchodními zájmy ve východní Evropě. Autor poukazuje na výrazný vliv médií na britskou veřejnost při eskalaci mezinárodních událostí a lednového povstání jako takového, díky čemuž dobře interpretuje veřejná prohlášení i vnitřní kalkulace politiků a diplomacie. Otázkou je, zda akcent na hluboký efekt ruských zásahů na „celou polskou společnost“ a ozvěny povstání u „celé britské společnosti“ trochu nezkrátil, jak vypadalo skutečné rozdělení tehdejších vrstev (což autor při tlumočení událostí lednového povstání a postojů červených, bílých, aristokracie, rolníků atd. vlastně potvrzuje). Autorovi se však podařilo poukázat na rostoucí význam a široký dopad médií (The Times), jejichž hlas politici mohou využít, ale musejí ho respektovat (tedy precizně formulovat výroky). Toto komunikační utváření postojů britské společnosti k lednovému povstání je vlastně produktivní, což autor správně postřehl na přesunutí pozornosti médií (resp. společnosti) k aktuálním evropským událostem – konflikt o Šlesvicko-Holštýnsko.

Okolnosti vzniku lednového povstání jsou analyzovány pozorně (potlačování zpěvu, výročních bohoslužeb, volby do samosprávy); chaotický průběh povstání je rovněž vyložen na základě širšího kontextu, snad jen, že důsledků a dopadů poraženého povstání bylo daleko více a zároveň sehrály důležitou roli ve vědomí a historické paměti dalších polských generací, ať už v záborech nebo v exilu. Souvisí to také s předchozími vnitřními proměnami polské emigrace, která už po listopadovém povstání hledala různé cesty řešení (mj. i odmítnutím násilí a nerevoluční cesta s důrazem na polský mesianismus). Také je třeba mít na mysli, že Hôtel Lambert vytvořila de facto komunitu, do jejíž sítě solidárně včlenil širší vrstvy polského exilu.

V popisu událostí je jen zřídka „tlumočen“ výklad citovaných historiků (s. 28 u Paula Kennedyho); přitom interpretace autorských postojů by leckde pomohla osvětlit díkci a záměr autora historiografického textu (např. Wereszycki, Katz, Marchlewicz atd.).

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

Vzhledem ke skutečnosti, že předložená diplomová práce splňuje všechny požadavky, kladené na tento typ studentské kvalifikační práce, navrhuji hodnocení velmi dobře.

7. Otázky a připomínky k obhajobě:

Autor sleduje v zásadě dvě roviny problému – dopad povstání na britskou společnost a diplomatická jednání mezi velmocemi a Ruskem. Obě měly určité souvislosti v otázce obchodu. Povstání také proměnilo původní plány Ruska a Velké Británie v zahraniční politice (zmíněny jsou Gorčakovovy plány na Balkáně na jaře 1863 či nárazníkové pásmo obou velmocí ve střední Asii, s. 33–34). Ve které další otázce je možné ukázat souvislosti mezi oběma rovinami? Jak se britská zahraniční politika proměnila v této dekádě a do jaké míry se na tom lednové povstání spolupodepsalo?

Jaké byly zkušenosti britské společnosti s polským národem či exilovými romantiky stojícími v krymské válce na straně VB? Jak vlastně vypadala struktura britské společnosti a jak se tradičně formovaly její elity – je zde možné vyzorovat nějaké paralely s elitními vrstvami polského národa? Byla nějaká souvislost mezi klíčovými obchodními zájmy britských elit a jejich projevy solidarity s polskými uprchlíky?

Jaký byl a jak se proměňoval obraz listopadového povstání v dalších generacích a došlo zde k nějakému ideovému posunu v tom, v jaké míře realizovat původní požadavky? Vezmeme-li v potaz emocionálně silný odkaz poslání, jeho symboliky, památek a mučedníků pro další generace, co pro Poláky (zvláště ve Velké Británii) předznamenala zkušenost učiněná s britskou zahraniční politikou?

Navržená známka: Velmi dobře

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

Datum: 2. září 2019

Podpis: